

ОМЛАДИНА

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Год II

20 новембра 1944

Број 19

При завршетку рада I конгреса антифашистичке омладине Србије ОДАНО ЈЕ НАЈВЕЋЕ ПРИЗНАЊЕ МЛАДОМ ПОКОЛЕЊУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

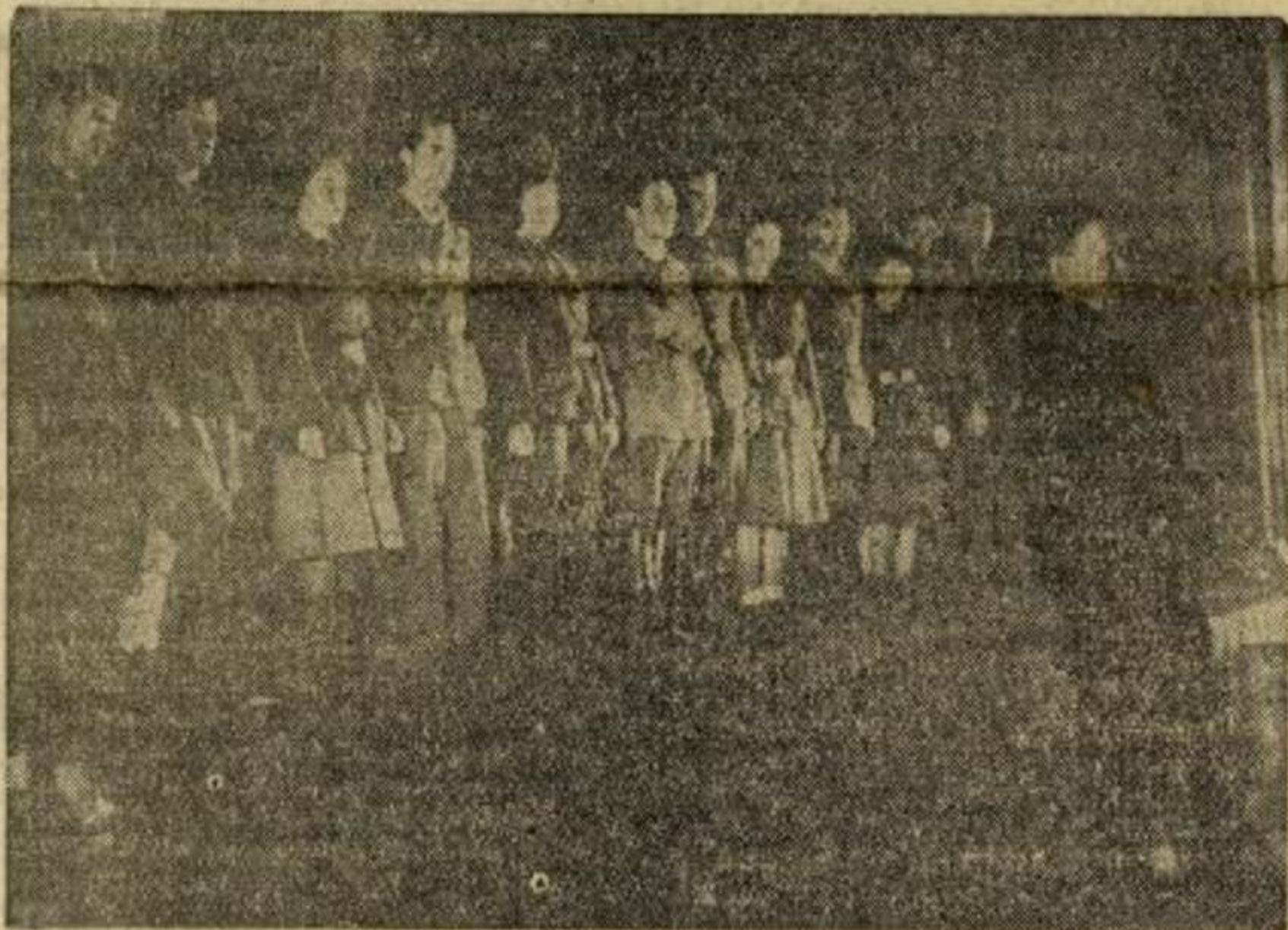
УСАОЈ — одликован орденом Народног ослобођења, неумрли организатор и руководилац омладине Југославије Иво-Лола Рибар — орденом Народног хероја

18 новембра, на трећој седници I конгреса антифашистичке омладине Србије, присуствовали су претседник АВНОЈ-а др. Иван Рибар, потпретседник Моша Пијаде и секретар Родољуб Чолаковић. Дошли су да у име Претседништва АВНОЈ-а поделе одликовања УСАОЈ-у и његовом организатору, погинулом секретару ЦК СКОЈ-а, другу Лоли-Иви Рибару.

У знак признања за беспримерни хероизам омладине на фронту, у позадини и у још неослободеним крајевима наше отаџбине и за изванредне заслуге УСАОЈ-а на окупљању омладине за борбу против фа-

у њему утеловљене наше снаге и све оно што смо до сада дали у овој великој борби. Ми смо дали у току ове борбе много наших младих снага. Давали смо их на улицама Београда, по брдима Босне и Херцеговине, Црне горе и Словеније, у равницама Војводине и Славоније, на обалама Далмације и у Македонији. Али упркос тога што смо дали толико снага, ми ипак у себи данас осећамо нове снаге какве до сада још никада нисмо осећали.

Чланови Претседништва АВНОЈ-а Иван Рибар, Моша Пијаде и Родољуб Чолаковић срдачно су честитали свим присутним

Чланови Централног одбора УСАОЈ-а слушају говор претседника Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије, др. Ивана Рибара приликом предаје одликовања.

шизма, Уједињени савез добио је високо одликовање, орден Народног ослобођења.

Предајући одликовање др. Рибар је, између осталог, рекао:

«Ја сам имао срећу и задовољство да са омладином сарађујем давно још пре рата. Преко мојих добрих синова ја сам радио највише баш са београдском омладином, заједно са мојим синовима. Преко мојих синова са том омладином спремао сам се за ову велику борбу, за ове велике жртве, за ова велика дела ослобођења, за јуначко дане када смо дошли победоносно у Београд и када смо ослободили тако рећи целу Србију. И данас кад вас гледам, омладинци и омладинке, ја у вама гледам своју децу. Кад гледам вас ја знам да су моја деца жива и да заједно с вама радите и да ћемо радити заједно и да морамо радити скупа па да видимо срећу, задовољство и напредак наших народа у Југославији...»

У име младих синова и кћери читава Југославије захвално је за одликовање друг Кавчић и обећао да ће у будуће омладина још часније испунити све задатке. Кроз своје речи он је исказао мисли читавог младог поколења у том великом тренутку.

«Данас, ја мислим, другови и другарице, многимга између нас по први пут откако смо отпочели овај рат кду сузе на очима, али су то сузе радости, сузе поноса и среће. Ово одликовање је мало по својој облику, али по својој садржају, по својој суштини, оно је велико. Велико је због тога што је у њему много наших патњи, јер су

члановима Централног одбора УСАОЈ-а. И др. Рибар, који је у борби изгубио оба сина, загрлио је и пољубио чланове Централног одбора, пуи очинске љубави према тим својим новим синовима и кћерима које је у борби нашао.

Потпретседник АВНОЈ-а, друг Моша Пијаде прочитао је другу одлуку којом је одликован друг Лола-Иво Рибар орденом Народног хероја у знак признања за његов рад на пољу окупљања омладине у редовима народно-ослободилачке борбе и на остварењу и учвршћењу братства и јединства омладине свих народа Југославије и за при томе показани хероизам.

Друг Рато Дугоњић, секретар Централног комитета СКОЈ-а пришао је др. Рибару. У сали је наступила потпуна тишина. Друг Дугоњић је проговорио:

«Наш Иво, друже претседниче, за нас је значајно много. Данас о Иви не можемо да говоримо, не можемо зато што нам сузе на очи полазе. Али кад погледамо дело Иве Рибара, дело које је сада овде пред нама, кад знамо да је у орден Народног ослобођења који је заслужила омладина Југославије, уграђена и крв нашег Иве, ми не можемо даље да говоримо. Друже докторе, друже претседниче АВНОЈ-а, орден Народног хероја наших палих бораца предаје се њиховим породицама, ако су оне достојне тога. Ја мислим да се у Југославији може мало наћи породица и очева који би достојније примили орден народног хероја њиховог сина но што сте ви...»

ПРЕТСЕДНИШТВО АНТИФАШИСТИЧКОГ ВЕЋА НАРОДНОГ ОСЛОБОЂЕЊА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДОДЕЛИЛО ЈЕ НАЗИВ НАРОДНОГ ХЕРОЈА МАРШАЛУ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЈОСИПУ БРОЗУ-ТИТУ

ОДЛУКА

Да би се великом војсковођи народа Југославије, иницијатору, организатору и руководиоцу њихове народно-ослободилачке борбе, маршалу Југославије ЈОСИПУ БРОЗУ-ТИТУ, одало заслужено признање за изванредне заслуге на организовању партизанских одреда и Народно-ослободилачке војске Југославије, за генијално руковођење њиховим операцијама и при томе испољену упорност и јунаштво, као и да би се пред свим народима Југославије видно обележиле историске заслуге нашег народног вођа на стварању братства и нераздрживог јединства наших народа, за... ених у демократској федеративној Југославији.

Претседништво АВНОЈ-а, на предлог Велике антифашистичке народно-ослободилачке скупштине Србије

о д л у ч у је

да се Врховном команданту НОВ и ПОЈ, маршалу Југославије ЈОСИПУ БРОЗУ-ТИТУ

додели назив народног хероја.

У Београду, 19 новембра 1944.

Секретар
Родољуб Чолаковић, с.р.

Претседник
Др. Иван Рибар, с.р.

Народни херој, маршал Југославије
Јосип Броз-Тито говори

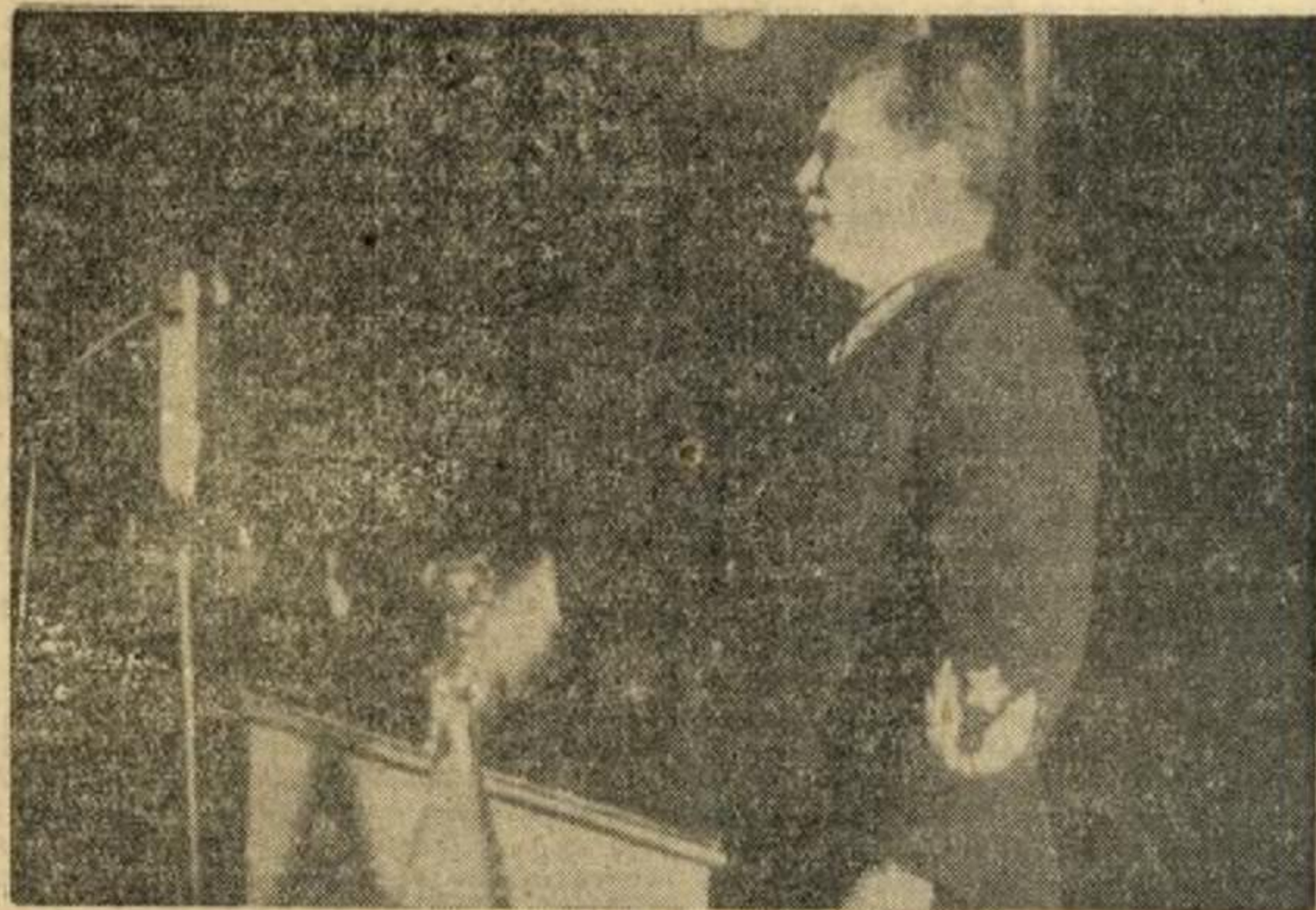
ОМЛАДИНИ СРБИЈЕ

Поздравни говор на свечаној седници Првог конгреса антифашистичке омладине Југославије.

Другови и другарице!
Омладине Србије!

Дозволите ми да вам прије отварања овог вашег конгреса кажем неколико ријечи. («Живео! Живео!») Осјећао сам да ми је дужност да дођем овдје и да вас поздравим у име Народно-ослободилачке вој-

младина Србије, одиграла у овој великој ослободилачкој борби за опстанак и слободу наших народа. Године 1941, овдје, на улицама Београда, младим и девојкама, скоро дјеца, на позив Комунистичке партије (Једнодушни поклици: «Живела!»), пошли су у борбу (Двораном се пролама: «Партија! Партија! Партија!») не штедећи своје младе животе. Омладина у Београду, омладина у Крагујевцу, омладина у Ваљеву, омладина у Ужицу, омладина у Пожаревцу, омладина у свима градовима Србије, омладина српских села — дигла се м

Народни херој — маршал ТИТО — за време говора на I конгресу

ске и партизанских одреда, у име оних хероја који нису могли да буду данас овдје, јер су дали своје животе за слободу народа Југославије. (Цела сала устаје и кличе: «Слава им!»)

Ми дугујемо омладини Србије врло много. Народи Југославије дугују својој омладини врло много. Никада неће бити могуће довољно оцијенити ову улогу коју је омладина Југославије, а у првом реду о-

пошла у борбу против највећег непријатеља и српског и свих народа Југославије — њемачког окупатора и његових слугу. Кад иду у борбу људи, војска коју је држава створила, одрасли људи, онда је то дужност према својој отаџбини, онда је то дуг сваког грађанина и родољуба. Али, кад без мобилизације, добровољно, дјеца од 12, 14, 15 и 16 година иду у борбу, знајући

(Наставак на другој страни)

I КОНГРЕС АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ

Најславнији и најрадоснији дан српске омладине

И омладина Србије дочекала је свој први Конгрес. Дочекала је не тек само са жељом да се бори, него већ као снага, која се бори и која утиче на то да се рат што пре заврши, да се што пре уништи фашистичка аждаха. Омладина је 1941 пошла у прве малене партизанске чете, омладина зна данас зашто, јединствена и уједињена, ослобађа и последње делове своје домовине, и за шта ће сутра марширати на Берлин. Млади неће бити никад оруђе у рукама ненародних власти. Млади Србије стоје под заштитом свог вођеног вође Тита, под заштитом своје прве народне скупштине. Народна власт им је дала право да бирају и да буду бирали. Омладина је проговорила: Она неће старо. Омладина хоће ново. Она неће стару издајничку владу, она хоће Тита, опробаног пријатеља, друга омладине. То је право омладинин дала Велика антифашистичка скупштина, слободу да сме да каже шта хоће, а шта неће.

МИ ХОЋЕМО ДА СЕ БОРИМО И ДА ПЕВАМО

Са вером у народну власт, са намером да изрази своје жеље, омладина је и дошла на Конгрес. Али је омладина дошла и да постави себи задатке. Нико, ко није

ће умети да их за два дана дигне. Са најмање састава, са оскудним материјалом, омладина ће све то постићи, јер она хоће и зна зашто хоће.

Са таквим жељама дошла је омладина на свој први Конгрес. Она се није преварила да ће сви њени захтеви бити испуњени, али је решена зато да своје задатке изврши. Дворана је одјекивала од омладинског жагора. Чекало се да отпочне свечани део Конгреса...

Одједном тишина, па онда пљесак, море поклици, море веселих гласова, све се то слило у љубав, у одушевљење борбене младости за друга Тита. Највећи пријатељ омладине Србије није пропустио да дође међ њу, баш онда када она доноси своје судбоносне одлуке. Није могао да не дође оној омладини са којом се је растао 41 године, али чији је одабрани част пошао са њим и није се одвајао од њега. Ни фашистички, ни издајнички курушуми нису могли да отргну омладину од њега највећег пријатеља.

ОМЛАДИНА КЛИЧЕ ТИТУ

Тито, Тито, Тито, проламало се двораном Коларчеве задужбине. Неколико пута се друг Тито дизао и поздрављао, али су се одушевљење и поклици све више ра-

хрватски народ није никада био уз такве подле планове.

СВАКО НА СВОМ ЈЕЗИКУ ГОВОРИ

Млади Македонец Ацо Шопов у име македонске омладине говори на свом језику, срећан, толико срећан да не може да искаже задовољство што може слободно да каже своју слободну реч у слободном Београду, пред великим другом и учиваљем: „Македонска омладина чврсто и решено стоји данас уз вас, омладину Србије, уз сву омладину Југославије, у својој слободној федеративној демократској Југославији, и уз врховног команданта и љубљеног вођу маршала друга Тита. За ове три и по године борбе, у којој македонска омладина корача заједно са српском омладином, искрвањено је неразрушиво наше јединство у планинама кумановским, Козјака, Ограђена, Беласице и на Круши. Изграњено је јединство са свом нашом браћом и под Бугарима и под Грцима. Македонска омладина из Бугарске и Грчке жели да се у најскоријем времену уједини са својом младом браћом из југословенске Македоније.“

И словеначка омладина је проговорила. Другарица Славка Жагар је исто тако поносна, поносна што може да поздравља у име 23 године утјетаване Словеначке којој су доказивали да је српска омладина против словеначке омладине. Данас је словеначка омладина још једном у то разуверена. „Знајте да баш у овом тренутку кад ми манифестујемо за нашу слободу, за нашу правду, за нов слободан, поштен млади живот, да баш у том тренутку словеначка омладина која је у Београду, оштри ножеве, чисти пушке и митраље и спрема се за нову борбу да заједно са вама преко Хрватске дође у Словенију и преко наше лепе Љубљане предре у центар фашистичких зликоваца, у Берлин!“

ХОЋЕМО МОДЕРНУ ВОЈСКУ

У име Босне и Херцеговине хтео је да говори Ратко Дугоњић, али га је омладина једнодушно поздравила као свог првог друга, секретара Централног Комитета њеног СКОЈ-а. У западном делу Југославије после сваке Титове речи иницијали су батаљони, бригаде. Ни у Србији Титове речи неће остати незапажене: „После Титових речи неће се остати само на поклицима Титу, него ће се рађати нова Србија. Данас, испред наших ђака, испред наших шегрта, испред наших младих сељачића, који нису знали ни да пишу, ни да читају, данас се скрива у нишју рупу не само немачки војник овде на Балкану, него стрепи и Хитлер у његовом Берлину. Данас имамо војску, храбру и вешту војску, али ми се не задовољавамо тиме. Нећемо да имамо само пешадију хоћемо да имамо авијацију, артиљерију, тенкисте.“

СВЕ ЗА ФРОНТ — СВИ НА ФРОНТ

Све за фронт и сви на фронт остаје и даље наша парола. Наши поклици другу Титу гарантују нам да ће се његове речи испуњити до последњег слова, да са овог Конгреса нећемо отићи само са длаговима који ће нас пећи од силног пљескања, него да ћемо учинити нешто

Друг Рато Дугоњић — секретар ЦК СКОЈ-а

друго, а то је да ће резултати овог Конгреса бити: подигнуте разрушене куће и разрушени мостови по Србији.

КРИВЦИ НА СУД

Ставићемо на суд и одговараће сваки онај који је макар колико прво испод ношта учинио против свога народа. Многима ћемо главу отсећи, и отсекали смо. Многи који су учинили мале злочине ићи ће на присилан рад и изгубиће грађанска права. Многима се неће дозволити повратак у нашу земљу. Ми ћемо одлучити хоћемо ли их пустити или нећемо.

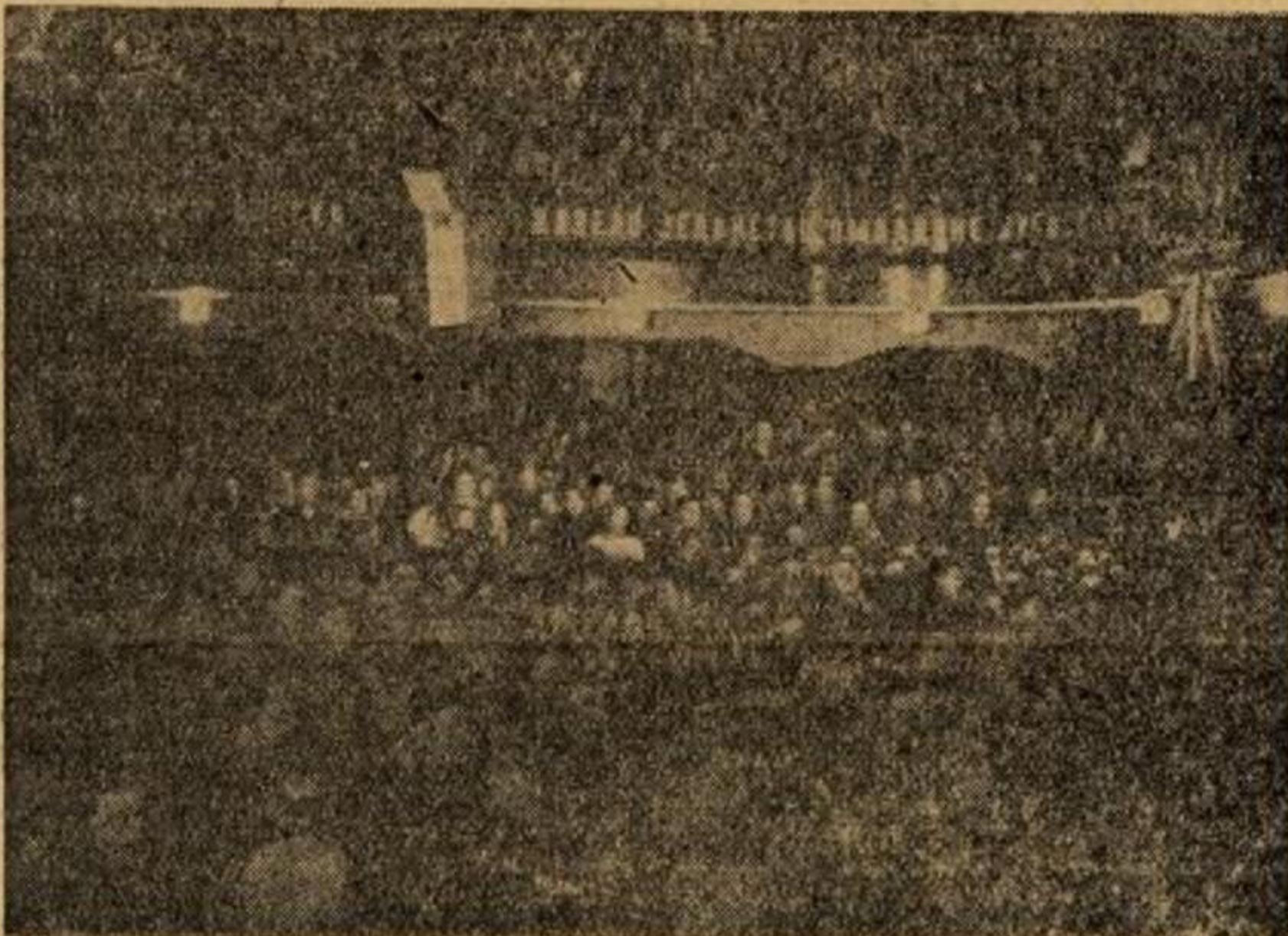
„Ето, то вам је дала наша народна власт, то право да одлучујете дала вам је Велика народна скупштина.“

ВОЈВОДИНА ПОЗДРАВЉА

И Војводина је изашла да поздравља омладину Србије. Омладина равног Срема, Баната и Бачке, тог Срема који је дао 15.000 бораца војвођанским бригадама и претворио се у војни логор; тог Срема у коме и деца и жене ратују, било са пушком, било на њиви у радним батаљонима. Борбе Никшић, претставник војвођанске омладине на Конгресу рекао је да је само Банат за последњих месец дана дао 7.000 добровољаца војсци маршала Тита.

И ОМЛАДИНА ЦРНЕ ГОРЕ И БОКЕ ДОНЕЛА ЈЕ БОРБЕНЕ ПОЗДРАВЕ СРБИЈИ

Гојко Жарковић их је пренео нама: „Кроз борбе на Купресу, Ливну, Бугојну, Тре-сквици, Дрици и Београду, црногорска и босанска омладина, заједно са омладином осталих народа водила је немилосрдно борбу против наших непријатеља. У тим борбама на Купресу, Ливну, млади бомбаш, друг пролетер Србин Бошко Буха бацао је бомбе, а млада другарица Црногорка Драгица бацала је запаљену флашу на тенк и извлачила из тенка мушкету.“ (Наставак на 4-тој страни)

Сала Коларчеве задужбине била је испуњена омладинским делегатима

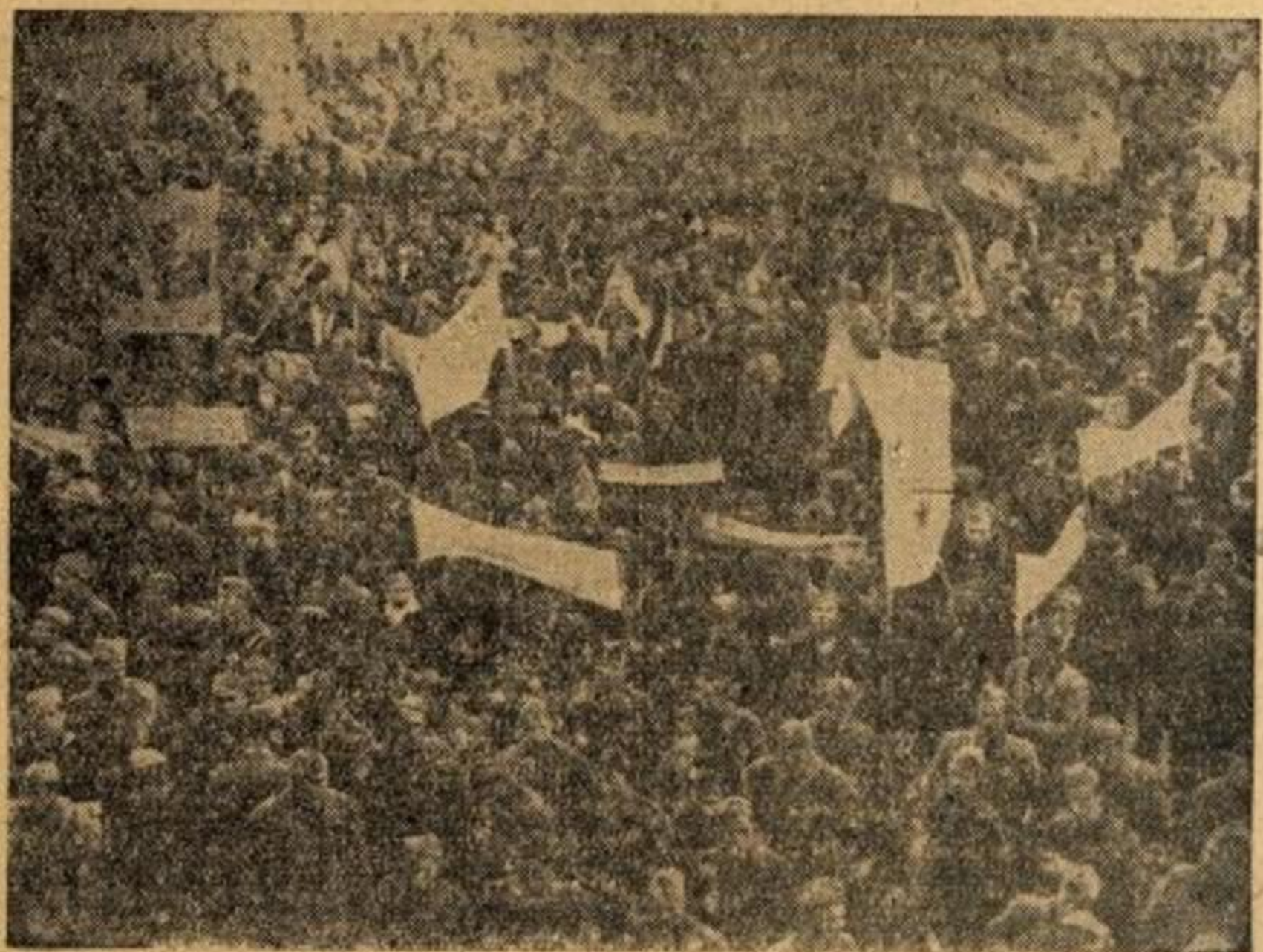
сидео у овим успамтелим редовима младих, не може довољно да појми колико је одушевљење носило свакога од њих, колико је љубави и борбености довело свакога појединог делегата на Конгрес. Само онај ко воли омладину, ко може да се саживи са младима, могао би да оживи слику одушевљења распеване младости. Ту младост је осетио слободарски Београд, та младост је дошла да каже целој Србији, свим народима Југославије, целом свету, шта мисли и осећа. Омладина Србије је дошла да исприча своје борбене подухвате и патње, да осуди кривце, да се одрекне издајника, да ода признање свом опробаном руководству, које ју је кроз три године водило, да се захвали другу Титу, који се за њу брине и који јој даје таква овлашћења, каква су ретко дата и једној омладини света. Омладина се састала да осуди окупаторске злочине и да одлучи да за зликовцима иде на у какву се рупу они сакрили, да домаће издајнике, крвољотка Павелића, Љотића и друге немачке слуге, да Дражине четнике који су под паролом „за краља и Отаџбину“ убијали и забављали каме у срце, изведе пред суд. Српска омладина се не боји да каже истину: омладина се тога није бојала ни кад су у њу пуцали, када су Боса Милићевић и Луковић пали на Славнији, када су у Кошутњаку гинули њени другови, када је 27 марта помогла рушење пакта. Што би се омладина данас бојала да рекне истину целом свету?

Омладина је хтела да каже свима онима који би хтели да подрију основе наше „нове државе, да ће сваком таквом „запуштити уста, а ако то не помогне да ће га ударити по глави.“ Она је дошла да се заветује да ће у најскорије време поправити све путеве, жељезничке пруге, да ће подићи све мостове, да ће извршити велико скупљање прилога за пострадале крајеве: подићи ће омладина мостове; она је знала да их за два сата поруши, али

спламсавали, и нико их други до њега не би утисао. Обраћајући се својим младим друговима и другарицама, он је прво одао признање палим борцима који нису могли да присуствују овом Конгресу, поздравно је омладину не само у име Народно-ослободилачке војске, него и у име оних који не могу да је поздраве, оних који нема. „Ми дугујемо омладини Србије врло много... 1941 г., овде, на улицама Београда, младићи и девојке, скоро деца, на зов наше Комунистичке партије, пошли су у борбу не штедећи своје младе животе. Кад иду у борбу људи, војска коју је држава створила, одрасли људи, онда је то дужност према својој домовини, онда је то дуг сваког грађанина и родољуба. Али, кад без мобилизације, добровољно, деца од 12, 14, 15, 16 година иду у борбу, знајући да ће у њој погинути, онда је то више него дуг према домовини, онда је то надчовечански хероизам младих људи који жртвују себе, иако још заправо нису ступили у живот, да би будућа поколења била срећна.“ Опет се проломило из хиљаде грла, моћно и горуће: Херој-Тито! Тито! Тито!

БРАТСТВО И ЈЕДИНСТВО

Било је заиста штета што дворана није пространа колико наше домовина, што није могла да обухвати сву омладину, сав народ, да смо могли да у њу доведемо омладину других народа, а нарочито оне који још сумњају у нашу снагу, у нашу оданост Народно-ослободилачкој власти и Титу, да виде шта мисли и осећа омладина; да виде да нису успели никаквим подлостима да нас разједине. „Они су хтели да се међусобно истребимо“, рекао је Славко Комар у име хрватске омладине, борбене омладине која је још 1941 бацала бомбе на фашисте. „Ми Хрвати много смо захвални и за вечита времена српском народу у Хрватској, српском народу у Босни, српском народу у Србији што се први дизао на устанак и спречило те планове, те од свега тога није било ништа. Али ја у исто време могу поносито да кажем да

Велики број Београђана дочекао је делегате за I конгрес

(Наставак са 3-ће стране)
 иницију за наше борце.“ Такви су наши хероји. Таква једна херој је и друг Стојан мајор и командант бригаде. Он је заповио да говори о својим подвизима. Извукао се из куће где је водно борбу блокиран од 150 четничких зликоваца. Таква је херој и млади Бора Спасојевић, из округа Крушевачког, вођа диверзантске групе, који је сам изабацио из строја 3 воза и убио 40 фашиста.

ПРЕТСТАВНИЦИ ПОКРАЈИНА ГОВОРЕ

Омладина Косова и Метохије поздравља је Конгрес. Она је подвукла братство и јединство наших народа, говорила је о тешкој борби са окупатором, о томе да ће дати све фронту, о свом савезу антифашистичке омладине. Осудила је хегемонистичку великосрпску клику која је подржавада ненародне режиме, чији је рад дошао до изражаја и на Косову и Метохији.

РЕФЕРАТ ДРУГА ПАНТОВИЋА

Друг Радонан Пантовић је опширно говорио о борби са окупатором и домаћим издајцима. Примери Зоре Божовић, Пете Борчевића, Штурла, то су симболи омладине која је срушила планове окупатора. Борбом је покорио Београд одговарао зликовцима. Ни масовна стрељања у Ужицу, Чачку, Ваљево, Шапцу, Београду, Крагујевцу, нису застрашила омладину. Ни кама Дражиних четника, ни мучње 17 девојачке, партизанских болничарки, у Мионици, ни то није застрашило омладину. Српска омладина се одриче издајника српског народа и тражи да им она суди. Она има снагу за то. Кад се кћи Драже Михајловића одриче оца, кад је она борац и партизанска болничарка, кад она тражи суд за кривце, како да остала правдољубива омладина не затражи то исто. Гордана Михајловић оптужује четнике за злочине, она, Дражина кћи, која је могла из близине да их види, прао оптужује њихово руководство. Они не знају, вели она, како је диван живот са борцима партизанима, како је висок њихов морал. За њих смо ми неморални, а они су убили читаву породицу једног погинулог партизана зато што је старе отац дошао да пренесе синовљево тело до га сахрани. Они немају осећања. То говори кћи народног издајнице и сама тражи суд за све кривце.

РЕФЕРАТ ДРУГАРИЦЕ ЗАГЕ СТОИЛОВИЋ

Другарица Зага Стоиловић говорила је о Србији у федеративној демократској Југославији. Омладина Србије осуђује ненародне режиме, великосрпску клику која је убијала своју сопствену децу по улицама Београда. Осуђује самозваног вођа Србије Недића који је у име неке велике Србије помогао фашисте да убију 30.000 Срба у Јајинцима, 7.000 у Крагујевцу, 20.000 у Нишу, 2.000 у Краљеву, све у име спаса Србије. А Србија неће да тлачи и угњетави.

РЕФЕРАТ ДРУГА ДРАГОГ СТАМЕНКОВИЋА

о УСАОС-у и његовим задацима
 Друг Стаменковић, између осталог рекао је следеће:
 „Конститујући издају реакционарних водстава разних политичких партија и њихових омладинских организација, I конгрес антифашистичке омладине Југославије је указао на нови пут изградње јединства младе генерације читаве наше земље — не пут стварања тог јединства одоздо, непосредним окупљањем маса омладина без и протна воље таквих издајничких водстава. Те одлуке биле су далекосежног значаја за развој омладинског покрета у Србији. Антифашистичка омладина Србије ик је разумела и у новим условима, који су у међувремену настали у Србији, у условима новог полета народно-ослободилачке борбе и ослобођења једног дела Србије, почео се брзо развијати јединствени омладински покрет. То више није био Народно-ослободилачки омладински по-

крет, то је сад »Уједињени савез антифашистичке омладине Србије«, јер је то име боље одговарало нашем омладинском покрету, који се од Првог конгреса почео развијати у тесној повезаности омладине Југославије, као једна његова грана, као део УСАОЈ-а.»

»Мобилизација нових снага за фронт, мобилизација нових хиљада бораца за нашу Народно-ослободилачку војску, мобилизација свих средстава потребних за коначну победу, над мрским непријатељем

шке осветнице и у Србији, и у Београду, и у свим градовима, по пољима и шумама Србије, испалеће су из омладинских руку.“ И народна власт је поздравила преко др. Синише Станковића, председника АСНОС-а, први Конгрес: „Први је задатак, да ви вашим еланом, вашом борбеном снагом потпомогнете дело, које још није довршено, дело ослобођења земље. Други је задатак: задатак обнове и изградње земље, али не да би се вратили на то што је раније било.“

Радио претседништво I конгреса

— то је први и најважнији задатак нашег УСАОС-а.»

РУКОВОДИОЦИ ПОЗДРАВЉАЈУ

За три и по године борбе прекајало се братство и јединство наших народа. Захваљујући томе братству и јединству, рекао је друг Стане Кавчић, председник Централног одбора Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије, данас празнујете ви у Београду а сутра ће исто тако празновати омладина на улицама Загреб и Сарајева, а прекосутра у Љубљани.

И наши руководиоци су поздравили Конгрес. То су они руководиоци које омладина воли као родитеље, као браћу.

Друг Мома Марковић, потпуковник, поздравео је омладину у име главног штаба НОВ и ПОЈ: „Аво меримо по проливи крви, ви сте највише и ту дали, ако меримо по истрајности, и ту сте били у првим редовима.“

П. К. Партије је преко др. Благоја Нешиковића поздравео омладину: „Прве пу-

У дугим, одушевљеним овацијама које су увек изнова избиле кадгод би се поменуло име великих руководиоца савезничких земаља, Стаљина, Рузвелта и Черчила, омладина Србије изражавала је своју верност и љубав према великом савезничком блоку.

СТРАНЕ МИСИЈЕ НА КОНГРЕСУ

Претставници страних војних мисија поздравили су омладину. Потпуковник Максвел је то учинио у име српске војне мисије: „Рекао бих да у овом уморном свету ви имате виталност и енергију да усавршите нове вредности, не материјалне, већ духовне.“

СОВЈЕТСКА И БУГАРСКА ОМЛАДИНА

У име совјетске омладине говорио је мајор Воропајев: »Својим беспримерним отпором, ви сте показали свету, да нема те силе, која би могла да баца на колена слободољубив и горди словенски народ.« Са свих страна су се сливали горући поклици Совјетском Савезу, Комсомолу и

Стаљину. У име бугарске омладине говорио је Данчо Димитров. Он је подвукао да нас више нико неће моћи разјединити и да бугарска омладина осуђује и грчку и бугарску, и српску реакцију које су угњетавале Македонију. Бугарска се омладина радује стварању наше нове државе.

ПИОНИРИ ГОВОРЕ

И наши најмлађи су поздравили Конгрес. Њих двојица, два мала комесара пионирских бригада: „Ми смо они, који су најмање дали нашој војсци, али јој највише добра желимо.“ Они су скупљали прилоге, они хоће да се боре. Њихови другови западних крајева били су и бомбаши, а они ће помоћи народној власти у раду. Омладина и најмлађи то је Титова војска, то је ослонац народне власти.

ПОЗДРАВИ

Са конгреса су послати поздравни телеграми пријатељима омладине: маршалима: Титу и Стаљину и г.г. Черчилу и Рузвелту. Упућени су поздрави совјетској, америчкој, енглеској и бугарској омладини, Светском омладинском већу и омладини свих народа Југославије, АВНОЈ-у, АСНОС-у и Националином Комитету. Делегати наше војске и морнарице, наше прве тенковске бригаде, делегати села и градова, наши рањеници из Италије, сви су они поздравили ову велику омладинску манифестацију.

Уз силне манифестације борцима на фронту и уз аплауз који је трајао необично дуго, делегати су одлучили да се сви дарови, које су рањеници из Италије послали поводом Конгреса делегатима, уступе рањеницима у Београду.

ОДЛИКОВАЊА

На крају је друг Рато Дуговић извршио предају ордена Народног хероја за друга Иву Рибару-Лолу, његовом селом оцу. Ово одликовање додечно је АВНОЈ погинулом Иви Рибару, а омладина се заветовала да ће га осветити. Глас друга Рате дрхтао је и много омладинско оно је засузило, АВНОЈ је одликовао и УСАОЈ.

Омладина има своје хероје, своју славу, она има своја права, али има и своје задатке. Омладина ће дати све фронту. Она ће скупити до последњег омладинца и омладинке, сву оштету омладину. Омладина ће се такмичити у сакупљању прилога за наше опустеле крајеве. Она ће постати нова моћна армија рада. Као свој први прилог, после конгреса, стотине омладинаца се јавило и многи су већ дали крв за наше рањенике.

И омладина Србије ће ни из чега подићи све, она ће испуњити задатке које је поставио I Конгрес, она ће оправдати Титове речи поверења.

Делегати са I конгреса антифашистичке омладине Србије масовно су се јављали за добровољно давање крви

У току рада другог дана Конгреса стигло је писмо од Централног хигијенског завода да је хитно потребно крв да би се толико рањени борци који су тек стигли са фронта спасили од смрти.

Као један, неколико стотина омладинаца и омладинки из свих крајева Србије, како их толико њих било потребно, јавили су се Централном хигијенском заводу за добровољно давање крви.

Трећег дана Конгреса, у току рада стигло је захвално писмо рањених бораца, који је одмах и прочитано:

»Немамо довољно речи да вам изразимо своју најискренију захвалност на помоћ коју сте нам пружили тиме што сте дали своју драгоцену крв нашим најтежим рањеницима и на тај начин допринели спа-

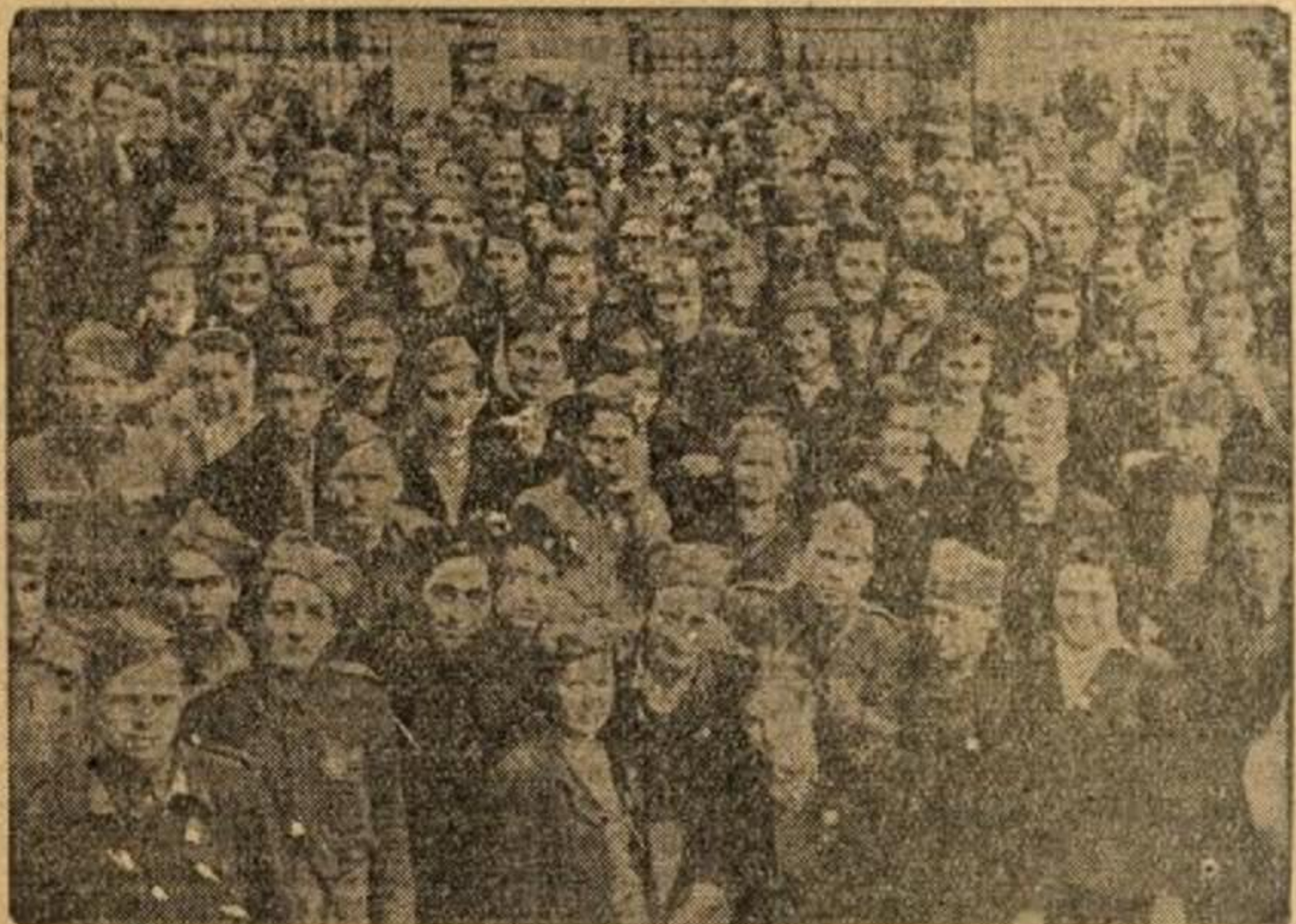
савезу живота многих од нас. Ви сте на први апел похитали у огромном броју и без устезања дали толико крви да ће животи многих наших другова бити спасени. Тиме сте ви, родољубива омладина Србије, и делом доказали да сте спремни дати и највеће жртве у борби против заклетог непријатеља, јер надокнађујући нашу проливену крв вашом, ми ћемо бити поновно способни да ступимо у редове бораца против фашизма.

Ваша љубав према рањеницима треба и у будуће да испољите, како би и животи коњих тешко рањених другова били спасени.

За те ваше племените жртве, ми вам обећавамо да ћемо по оздрављењу још јаче ударити по окупатору и његовим слугама, док га не дотучемо.

Да живи родољубива омладина Србије! Наши рањени другови и другарице осећају се радосни, јер крв нису узалуд дали, јер отаџбина која се кује кроз борбу нешто ће бити захвална храбрим борцима.

То је још један од речитих доказа да ће српска омладина с успехом испуњити завет, кога је положила на своме Конгресу, другу Титу — да ће уложити сва снага да би се што пре завршио рат и изградила наша нова Србија, наша нова Југославија.

Група делегата који су добровољно дали своју крв рањеним војницима

СА I КОНГРЕСА ПОТЕНЛА ЈЕ ИНИЦИЈАТИВА ЗА

Сванародно такмичење помоћи пострадалим крајевима

Са огромним одушевљењем I конгрес антифашистичке омладине Србије прихватио је резолуцију коју је предложио Михаило Швабић, члан Централног одбора Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије. То је био позив да се нашој браћи пострадалој од непријатеља пружи помоћ. У резолуцији се, између осталог каже: „омладина Србије сматра за своју прву и свету дужност да, у заједници са другим антифашистичким организацијама, а уз помоћ народно-ослободилачких власти, поведе једномесечну кампању за прикупљање до-

бровољних прилога у храни и другим потребама за становнике у пострадалим крајевима“.

Месец децембар — позвао је Конгрес омладину Србије — треба да буде месец сванародног такмичења у помоћи нашој пострадалој браћи у другим крајевима.

Омладина је увек била ослонац и најбољи помагач народној власти кроз читаво време ослободилачке борбе. И овога пута — кад је у питању подизање, обнова наше земље — то ће омладина учинити!

НОВО МЛАДО ПОКОЛЕНЈЕ

Из свих крајева Србије дошла је омладина на свој историјски празник, на Први конгрес. Сви су они дошли да испричају под каквим су тешкоћама испуњавали одлуке II Конгреса антифашистичке омладине Југославије.

Улицама Београда ишле су колоне омладине окићене заставама и транспарентима. Међу њима су борци са фронта, омладинци и омладинке из позадине. Сви се они сливају у једну снагу, у једну велику колону, веселу и распевану. У целом граду се осећа свечан дан. Са свих страна се чује песма поклици маршалу Титу и нашој војсци.

ДОШЛА ЈЕ И МЛАДА ОВЧАРНА

— Из којег си ти краја, другарице?
— Из Крагујевачког округа — из Врбике. Сигурно си чуо за моје село. Оно је чувено. У нашем селу извршавале су се акције, а нису могли ни једног партизана ухватити, — прича Росић Станија, осамнаестогодишња овчарка из устаничке Шумадије.

— Знаш друже ја сам била још мала када су Немци дошли у наше село. Опљачкали су наше село убили неколико душа. Једном када сам чувала овце видела сам први пут партизане. Рекла сам им колико има Немаца у нашем селу, где спавају. И кад год сам ја истеривала овце на пашу са стајала сам се са друговима. Научила сам да певам партизанске песме, причали су ми о нашем Титу, о борби. Једном су Немци осетили да су близу партизани. Целу ноћ су пуцали, а код мене је било шест другова рањеника. Добро сам их чувала. Ноћу

Росић Станија, делегат из Крагујевачког округа

сам им ископала склониште и добро сам их сакрила. Баш сам онда била срећна. Нисам могла ни дана без другова. Спремим им колача и носим им у шуму. Пела сам им џемпере, прала

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗМЕЂУ ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ И СРБИЈЕ

У конгресним резолуцијама целокупна омладина се сложила да се у целој Србији спроведе такмичење између појединих округа. Када је тај предлог прихваћен, војвођанска делегација је позвала у име војвођанске омладине омладину Србије на такмичење за месец дана: ко ће више подићи мостова, пруга, творница, ко ће више помоћи пострадалим крајевима итд. Овај предлог је омладина Србије одушевљено прихватила.

сам им веш и у свему сам им помагала. Једном су ме ухватили четници. Тукли су ме и тражили да им кажем где се налазе другови. Али им нисам хтела ништа рећи. Када су видели да им нећу ништа рећи — пустили су ме. Када су у једној борби пала три друга отишла сам ноћу у шуму и сахрањила их. После сам одлазила ноћу када не пролазе туда четници и носила им свежег цвећа. После сам се на том месту и састајала са друговима.

Нисам се никад бојала.

УВЕН САМ БИО ДОБРОВОЉАЦ

Борио се он против фашизма још у старој Југославији као београдски радник.

— Хтели су да униште нашу омладину, али ми се нисмо дали. Видео сам одмах шта хоће непријатељ, — прича омладинца, мајор Драгољуб Петковић-Столе.

— Нас дванаест омладинца смо формирали Бабићев одред. Волео сам пушкомитраљез. Све до пре неколико месеци сам био пушкомитраљезац.

Мајор Драгољуб Петковић-Столе

Ббио је он прво командир чете, после командант батаљона, а пре осам месеци је постао командант бригаде. И као командант батаљона био је у борбама пушкомитраљезац.

— Волео сам као прави омладинца да будем добровољац, данас сам свугде и на сваком месту добровољац. Када сам нападао са својом четом на зликовце био сам рањен, али су ме моји борци извели из првог борбеног реда, превили ми ране и наставили борбу. Склонили су ме у земунцу. Једног јутра су блокирали кућу у којој сам лежао. Било их је 150 са митраљезима. Када су ме позвали да се предам, скочио сам ја сам против њих 150. Иако сам био рањен у обе руке и у груди убио сам пушкомитраљезаца и пробио се. Други пут су ме ухватили на спавању. Мучили су ме зликовци, али ја им нисам хтео ништа рећи. Одвели су ме на стрељање. Када су ме водили ја сам скочио на стражара, отео му пушку и место да он убије мене, убио сам ја њега. Читао сам Титове чланке и његова наређења и то ми је давало снаге.

НАЈМЛАЂИ ДЕЛЕГАТ НА КОНГРЕСУ

Пионири Ваљева су изабрали свог делегата. Они су се спремиле за овај конгрес, скупљали су прилоге за нашу војску, скупљали лековите траве за наше рањенике итд. Изашао је да говори и најмлађи делегат:

— Другови и другарице, ја — као делегат пионира дошао сам овде да поздравим вас, делегате из свих крајева Србије. Ја се осећам толико срећан, када су пионири града Ваљева имали поверење у мене и послали ме да уместо њих поздравим овај најлепши и најсрећнији дан омладине Србије. Ми млади пионири ишли смо на улице у улици са малим касицама и сакупили преко 60.000 динара, за нашу војску. Ми и сами знамо да је то мало, али ми смо мали па су зато и наше снаге мале. И ми најмлађи пионири хтели бисмо да бијемо фашисте. Ми немо мрзети и гонити фашисте, са којима су се спријатељили чулавци, недићевци и остали њихови сарадници. Ми млади пионири нећемо им дати да се крију, јер када би се крили они би тиме ометали нашу свету борбу.

Цео конгрес је бурно поздравио малог делегата, а председавајући му је пришао и пољубио га уз опште одобравање.

Миливоје Букчић, комесар ваљевске пионирске бригаде

РАЗГОВОР СА СОВЈЕТСКИМ ДЕЛЕГАТИМА НА I КОНГРЕСУ СРПСКЕ ОМЛАДИНЕ

Из другог реда са леве стране дворане будно прате рад Конгреса десет совјетских младића и девојака, бораца и командира са II и III украјинског фронта. Они напрегнуто слушају, лица им исто тако сјају, а руке исто тако истрајно пљешћу као у наших делегата. То је делегација совјетске омладине на Српски конгрес. На грудима свакога од њих сја се по неколико ордена и медаља. Ту су ордени: Отечественог рата, Црвене звезде, Црвене заставе, Орден славе, медаља за борбене заслуге, медаља за храброст, медаља за одбрану Кавказа, за одбрану Севостопоља, за одбрану Стаљинграда. Делегацију предводи мајор Воропајев Виктор Васиљевич, Рус, а сачињавају је још: мајор Булочев Сергеј, Рус, херој Совјетског Савеза; капетан Гусјев Иван, Рус; ст. сержант, Аљаутдинов Абдул, Татар; сержант, Остапенко

У свему подражава и следи своје руководиоце, на челу са нашим вођом маршлом Титом. Нама се нарочито допало то што се на Конгресу није расправљало о ситним стварима (спорт, клубови и сл.) него о крупним питањима даљег подизања и пораста наше земље, што брзи слом Хитлера и изградња наше порушене и опљачкане домовине.

Ми смо знали о вашој љубави према нашој земљи и совјетском народу и омладини. Ми смо о тој знали пре свега по вашим делима, јер сте се ви жестоко тукли са Немцима од почетка, стално, и онда када је нама било најтеже. А и наше новине стално су писале о томе. Ми смо знали о вашим херојима, Иван Рибару и другима. Али смо и поред свега тога били изненађени и дирнути оном љубављу — повичима, пљескањем којим сте ви на Конгресу обасули Црвену армију, нашу земљу и нас када смо се дизали на трибини.

Делегација совјетске омладине

Андреј, Рус, херој Совјетског Савеза; мл. лајтнант, Аслагачев Мажид, Казак; Бељајев Михаил, Рус; мл. лајтнант, Омељаненко Олга, Украјинка; водник Криворучко Иван, Украјина; ст. лајтнант, Лугавој Виктор, Белорус. Има их тенкиста, артиљериста, извиђача, авијатичара и др. и сви су на фронту од 1941 или 1942 г. Разговарали смо са свима, а нарочито са вођом делегације, мајором Воропајевим.

Какави су ваши утисци о нашој омладини и Српском конгресу?

Мајор Воропајев нам је одговорио, а по изразу лица осталих делегата видели се да се они сви са њим у потпуности слажу:

«Чим смо дошли у вашу земљу, одмах смо спознали да су Југословани трудољубив, радан народ, и народ који ради по ратноме. И то нам се највише допало. Често смо сретали дечаке како ору на њива са својом мајком. Сам људи код вас нешто продуктивно раде.

Конгрес је протекао у високом патриотском полету. Како је само криво дошло до изражаја јединство омладине за борбу против Немаца и спремност да омладина

Шта вам се највише допало на нашем Конгресу?

Највише од свега свима нама се свиђа борбена спремност српске омладине да уништава Немце и да уништи и казни све издајнике ваших народа.

Како цените ви, борци и командире прослављене Црвене армије, нашу народно-ослободилачку војску, с којом сте се по нашој земљи заједно борили?

На улицама Београда и на другим местима показала је народно-ослободилачка армија примере дневне упорности, чврстине и храбрости у уништавању непријатеља. Мора се истаћи да су се прекрасно показале девојке. Наши борци, командире, читав наш народ, усхићују се вашим девојкама. Гледао сам их како иду улицама Београда, слабо одевене, у танким блузама, и без обзира на кишу заносно кличу Титу и јединству. А на Конгресу смо видели да оне знају иступати на трибини са кривоном ораторском вештином исто онако добро како добро знају да ратују.

После дужег пријатног разговора остали смо се са младим црвеноармејцима уз најлепше жеље да се ускоро сретнемо у Москви на митингу или Конгресу совјетске омладине.

Мали лексикон

Наша одликовања

Одликовања су висока награда за личне заслуге појединаца и јединица наше војске стечене у борби против непријатеља наше отаџбине, а за слободу наших народа. У ту је сврху Претседништво Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије успоставило следећа одликовања:

1) **Орден народног хероја** добијају најистакнутији јунаци наше војске, најистакнутија пионири и организатори народног устанка и Народно-ослободилачке војске, који су пали на бојном пољу, у затворима и логорима, или који су још живи, а чија имена и дела морају бити овековечена као пример данашњим и будућим поколењима.

2) **Орден народног ослобођења** добијају пионири и организатори народног устанка, Народно-ослободилачке војске, војници, подофицири, официри и политички комесари за ванредно велике заслуге у борби за ослобођење народа. Овај орден добијају поједине јединице Народно-ослободилачке војске које су се нарочито истакле својом упорношћу и успешним у борби против непријатеља наше отаџбине. Такође добијају и организације и лица из Народно-ослободилачког покрета, који су се нарочито истакли у борби за ослобођење народа Југославије.

3) **Орден партизанске звезде I степена** добијају виши војни и политички руководиоци, који су се са својим умесним командовањем нарочито истакли у току овог рата.

4) **Орден партизанске звезде II степена** добијају виши и нижи војни и политички руководиоци, који се истичу умесним командовањем својом јединицом, личном храброшћу и као такви уживају поверење бораца и старешина.

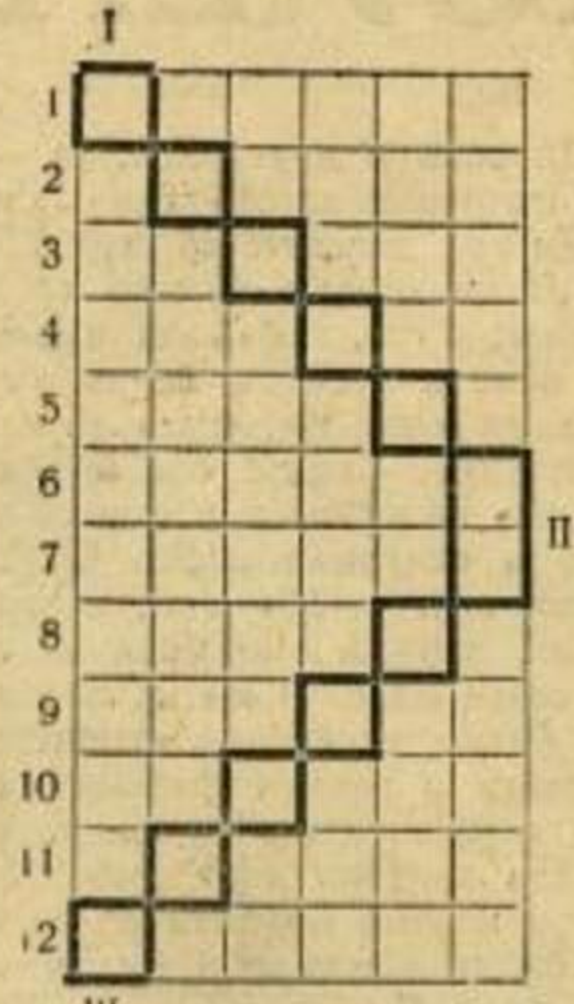
5) **Орден партизанске звезде III степена** добијају виши и нижи политички и војни руководиоци за личну храброст и смело командовање са својом јединицом. Овај орден добијају и истакнути храбри борци за смеле и одважне подвиге у многим борбама.

6) **Орден братства и јединства** добијају политички и војни руководиоци, организације и лица из Народно-ослободилачког покрета, који су се нарочито истакли у ширењу и учвршћивању братства и јединства народа Југославије.

7) **Орден за храброст** добијају војници, подофицири, официри и политички комесари за личну храброст и за поједина учинена јуначка дела.

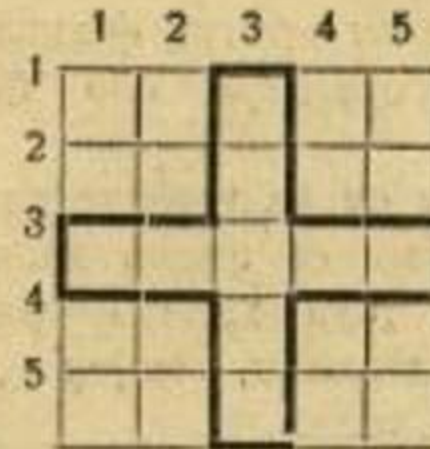
8) **Медаљу за храброст** добијају војници, подофицири, официри и политички комесари за храбро држање уопште, као и за храбро држање у појединим борбама.

Три зајонетике

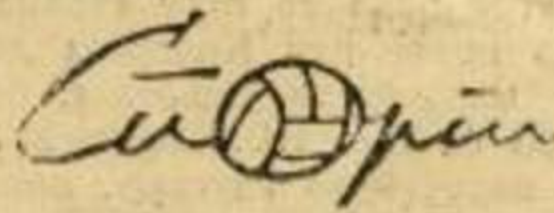
Усправно:
1 опера од Пучинија, 2 узалуд, 3 мапа, 4 упала, 5 кола за топове, 6 позоришни комед, 7 старији израз за престоницу Мађарске, 8 забринутост, 9 мнат, 10 време, брзина, 11 савез више великих индустријских предузећа.
I—II: први део борбеног поздрава Народно-ослободилачког покрета.

1 духовни вођ, 2 земљоуз и град између Северне и Јужне Америке, 3 гласници, 4 спретан, 5 слика предела, 6 домаћа фирма лекова, 7 свет (грчки), 8 собица на броду, 9 музички израз, 10 блато, 11 драги камен, 12 скитачки народи.
I—III вођа Совјетских народа.

Водоравно и усправно:
1 занос, 2 страни израз за смотру, 3 скраћеница за највише законодавно и извршно тело наших народа, 4 Тенталова кћи, 5 вешар.

Саставила Д. Ж. Земун

У недељу, 19 ов. м. пре подне на игралишту „Југославије“ одиграна је прва јавна утакмица после ослобођења Београда. Играде су Репрезентација антифашистичке омладине Београда и Прве пролетерске дивизије. Победила је репрезентација Београда са резултатом 3:2 (2:0).

Тим Београда: Бијелић (Баск), Станковић (БСК), Милатовић (БСК), Стојић (Слога), Поповић (Баск), Релић (Јединство), Шапинац (Београд), Ђајић (Југославија), Богдановић (Баск), Стевановић (Београд), Ранковић (Железничар).

Тим НОВ: Хирш (Грађански, Земун), Белојевић (РСК — Црна Гора, Подгорица), Шпадијер (Звечан, Кос. Митровица), Поповић (ЧСК), Чолић (Будућност, Ваљево), Шинјачић (БСК), Потхрашки (Савина, Загреб), Перовић (РСК Црна Гора), Продановић (Будућност, Ваљево), Вршшевић (РСК Црна Гора), Потје (Грађански, Земун).

Голове су постигли: Шапинац 2 и Стевановић 1 за Београд, а Перовић и Продановић за НОВ.

Утакмици су присуствовали сви делегати I Конгреса антифашистичке омладине Србије, као и многобројни припадници НОВ, поред великог броја београдских љубитеља спорта, тако да је утакмици присуствовало око 8.000 гледалаца.

РАТНИ ХУМОР

Хитлер мисли а Химлер говори

Недавно је Химлер прочитао на немачком радију Хитлерову личну посланицу немачком народу. Мисли се, да Хитлер није могао да је особно упути, јер је душевно оболео.

Химлер: «Наш Фирер мисли за вас и бориће се заједно са вама до задње капљи крви!»

(Цртеж Иве Кушанића)

Совјетски хумор

ГЕБЕЛС СЕ НЕ БУНИ

Немачки ђенерал: Немамо зашто да се хвалимо, хер министер. Руси су опет запленили велику количину наших тенкова, топова и са њима разбили неколико наших батаљона.

Гебелс: Изванредно! Тако ћемо и да напишемо: „Нова победа немачког оружја“.

ЈЕДИНИ НАЧИН

— Како да заштитим своју главу, Карл, да је не би Руси заврнули?

— Врло лако: треба само да дигнеш руке изнад главе.

СВОЈ СВОГА ПОЗНАЈЕ

У један немачки штаб „СС“ улази месни становник и жали се да су га ноћас олџачкали неки људи са ознаком „СС“ на рукаву.

— Кажи ми, прекида га немачки официр, — а обојици којима су везане твоје ноге дали су на теби били и тада?

— Јесте, биле су.

— Онда, то нису моји јунаци. Од којих ни један не би оставио тако важну ствар.

КРАСНОРЕЧИВО ЋУТАЊЕ

— Господине оберсте, шта говоре људи са фронта за совјетску артиљерију?

— Они који су њу осетили ништа не говоре — из тог простог разлога — што су на ономе свету.

КАКО ВРАНЕ ЋИРУ ПУСТИШЕ НА МИРУ

Ни страшно не помаже, мада са свих страна долазе и увек кваре гомило гаврана.

Ћири нешто на ум пало и јури без даха — да одлете пичурине од чуда и страха.

Наатраг трчи, чврсто држи умотано вешто, за гавране разбојнике — тајанствено нешто!

То страшно чуди птице више него пушка. — Са гвозденим крстовима права швапска њушка!

Беже црни од ужаса да разгласе ово: — Видели смо најстрашније чудовиште ново!